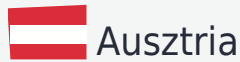

[Főoldal](#) > ... > [Pénzügyek/Pénzbeli Követelések](#) > [Fizetéseképtelenség/csőd](#) > [Austria](#)

Fizetéseképtelenség/csőd

Tartalomsgazdálkodó:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Ki ellen indítható fizetéseképtelenségi eljárás?

Az osztrák fizetéseképtelenségi jog nem korlátozódik a vállalkozókra. A fizetéseképtelenség lehetőségét ugyanis a magánjog a jogképesség részeként határozza meg: bárki lehet fizetéseképtelen, akit jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek. Másfelől nincs köze a cselekvőképességhez. Ez azt jelenti, hogy fizetéseképtelen adós lehet bármely természetes személy (akár gyermek is) és (magánjogi és közjogi) jogi személy, a vállalkozási törvénykönyv (Unternehmensgesetzbuch) értelmében vett személyegyesítő társaság (közkereseti társaság [offene Gesellschaft], betéti társaság [Kommanditgesellschaft]) és elhunyt személyek hagyatéka is. Másfelől nem lehetnek fizetéseképtelenek a csendestársaságok (stille Gesellschaften) és a polgári jogi társaságok (Gesellschaften bürgerlichen Rechts).

A jogi személy vagy a személyegyesítő társaság megszűnését követően a fizetéseképtelenségi eljárást mindaddig meg lehet indítani, amíg a társaság vagyonát fel nem osztották (a fizetéseképtelenségi törvény (Insolvenzordnung – IO) 68. §-a).

Reorganizációs eljárás (Sanierungsverfahren) nem, azonban csődeljárás (Konkursverfahren) kezdeményezhető a hitelintézetek, a befektetési vállalkozások, a befektetési szolgáltatók és a biztosítók vagyonával szemben (a banktörvény [Bankwesengesetz – BWG] 82. §-ának (1) bekezdése, a 2018. évi értékpapír-felügyeleti törvény [Wertpapieraufsichtsgesetz – WAG 2018] 79. §-a és a 2016. évi biztosításfelügyeleti törvény [Versicherungsaufsichtsgesetz – VAG 2016] 309. §-ának (3) bekezdése).

2 Mik a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának feltételei?

A fizetéseképtelenségről szóló törvényt módosító 2010. évi törvény (Insolvenzrechtsänderungsgesetz 2010) hatálybalépése óta az osztrák jogban csupán egy egységes fizetéseképtelenségi eljárás létezik. Tényleges irányától függően ugyanakkor különböző elnevezésekkel illetik az eljárást:

A fizetéseképtelenségi eljárás megjelölése csődeljárás (Konkursverfahren), ha az eljárás megindításakor nem áll rendelkezésre szerkezetátalakítási terv. A csődeljárás keretében alapvetően sor kerülhet felszámolásra és szerkezetátalakításra is.

A fizetéseképtelenségi eljárás elnevezése reorganizációs eljárás (Sanierungsverfahren), ha az eljárás megindításakor már rendelkezésre áll szerkezetátalakítási terv. Az eljárás az adós átszervezésére irányul. Az eljárás üzleti tevékenységet végző természetes személyek, jogi személyek, személyegyesítő társaságok és elhunyt személyek hagyatéka esetén vehető igénybe (az IO 166. §-a).

Reorganizációs eljárásra a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós (Eigenverwaltung) részvételével vagy anélkül is sor kerülhet. Az adós akkor őrzi meg a vagyon feletti rendelkezési jogát (a reorganizációs gondnok (Sanierungsverwalter) felügyelete mellett), ha a szerkezetátalakítási tervben legalább 30%-os részesedést kínál a fizetéseképtelenségi hitelezők részére, és további dokumentumok is rendelkezésre állnak. Például olyan pénzügyi tervre van szükség, amely igazolja, hogy a finanszírozás 90 napig biztosított.

Az üzleti tevékenységet nem folytató természetes személyek rendelkezésére álló adósságrendezési eljárás (Schuldenregulierungsverfahren) a fizetéseképtelenségi eljárás másik változata.

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítására vonatkozó kérelmet az adós vagy bármely hitelező előterjesztheti. Reorganizációs eljárás esetén a kérelmet minden esetben az adósnak kell előterjesztenie és rendelkeznie kell szervezetátalakítási tervvel.

Főszabály szerint a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának előfeltétele, hogy az adós fizetéseképtelen legyen (az IO 66. §-a). A fizetéseképtelenségi eljárás a fizetéseképtelenség veszélye esetén reorganizációs eljárás formájában is megindítható (az IO 167. §-ának (2) bekezdése). A korlátlan felelősségű természetes személy taggal nem rendelkező személyegyesítő társaságok, a jogi személyek vagyona, valamint a hagyatékok tekintetében túlzott eladósodottság esetén is fizetéseképtelenségi eljárás indítható (az IO 67. §-a).

A fizetéseképtelenségi eljárás megindításának további feltétele, hogy rendelkezésre álljon a költségeket fedező vagyon. Ennek legalább a fizetéseképtelenségi eljárás kezdeti költségeit fedeznie kell (ez alól bizonyos esetekben kivételt jelent az adósságrendezési eljárás).

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítását az interneten hirdetmény formájában teszik közzé (www.edikte.gv.at). A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása a hirdetmény közzétételét követő naptól vált ki joghatást. A fizetéseképtelenségi eljárás megindítását közhiteles nyilvántartások is rögzítik (ingatlan-nyilvántartás [Grundbuch], cégnyilvántartás [Firmenbuch] stb.).

Ha a fizetéseképtelenségi eljárás nem indítható meg azonnal, a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróságnak (Insolvenzgericht) ideiglenes intézkedéseket kell elrendelnie a vagyon biztosítása, különösen a megtámadható jogcselekmények elkerülése érdekében, valamint gondoskodnia kell az üzletmenet folytatásáról, feltéve, hogy az eljárás megindítására irányuló kérelem nem nyilvánvalóan megalapozatlan (az IO 73. §-a). A bíróság az adós számára megtilthat bizonyos jogcselekményeket (például a vagyontárgy értékesítését vagy megterhelését), vagy a bíróság jóváhagyásától teheti függővé azokat. Ideiglenes vagyonfelügyelő is kijelölhető.

3 Mely a vagyontárgyak képezik a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét? Miként kezelik az adós által a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően szerzett vagy rá háramló vagyontárgyakat?

A fizetéseképtelenségi eljárás megindításával az adós elveszti a végrehajtás tárgyát képező teljes, az eljárás megindításának időpontjában az adóst megillető vagy a fizetéseképtelenségi eljárás során az adós által megszerzett vagyon feletti szabad rendelkezés jogát (az IO 2. §-ának (2) bekezdése). Az érintett vagyontárgyak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon (Insolvenzmasse) részét képezik.

Így a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon az adós összes ingó és ingatlan vagyonát tartalmazza, beleértve az ingatlanon fennálló tulajdoni hányadokat, a közös tulajdoni hányadokat, a követeléseket, a tulajdonjogot, örökségeket stb. A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba nem tartozik bele a természetbeni tartás iránti követelés, a személyesen végzett munka, vagy a fizetések nem zárolható része (a létfenntartáshoz szükséges minimum). Hasonlóképpen, a vagyon nem tartalmazza a le nem foglalható ingóságokat (például személyes használati tárgyak), és a szigorúan személyhez fűződő jogokat (például iparjogvédelmi jogok).

Amennyiben az adós a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó házban (vagy saját használatú lakásban) lakik, ő és családja nem lakoltatható ki a lakhatását biztosító ingatlanból (az IO 5. §-ának (3) bekezdése). Ez azonban nem akadályozza meg a ház (saját használatú lakás) értékesítését a fizetéseképtelenségi eljárás során. A fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság az adós szabad rendelkezése körében hagyja az adós és családja létfenntartásához elengedhetetlen lakóingatlan bérleti jogait (vagy más használati jogokat) is (az IO 5. §-ának (4) bekezdése). E jogok adós szabad rendelkezése körében hagyása lehetőséget ad e jogok fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyontól való elkülönítésére.

A hitelezői választmány (Gläubigerausschuss) a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság jóváhagyásával úgy is határozhat, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból elkülöníti a csekély értékű tételeket, valamint azokat a követeléseket, amelyek valószínűleg nem hajthatók be maradéktalanul (az IO 119. §-ának (5) bekezdése). Az elkülönítéssel elkerülhető a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó, azonban e

vagyon szempontjából hasznot nem biztosító egyes vagyontárgyak értékesítésének költsége.

4 Milyen jogok illetik meg az adóst, illetve a fizetéseképtelenségi szakértőt?

Csődeljárás

- Az adós
 - csődeljárást kezdeményezhet, és fellebbezést terjeszthet elő a csődeljárás megindításával szemben,
 - a csődeljárás megindításakor elveszíti a csődvagyonba tartozó eszközök feletti rendelkezési jogát,
 - részt vehet a hitelezők gyűlésén (Gläubigerversammlung) és a hitelezői választmány ülésein,
 - szerkezetátalakítási terv elfogadására irányuló kérelmet terjeszthet elő.
- A csődgondnok
 - felel a fizetéseképtelenségi eljárás gyakorlati lebonyolításáért,
 - felülvizsgálja az adós pénzügyi helyzetét,
 - folytatja a vállalkozás működtetését, ha azt az eljárás megindításakor nem szüntették be, és ha annak folytatása nem okoz hátrányt a hitelezők számára,
 - megvizsgálja a bejelentett követeléseket,
 - megvizsgálja, hogy a szerkezetátalakítási terv a hitelezők érdekeit szolgálja-e, és hogy az várhatóan végrehajtható-e,
 - megállapítja, hogy milyen eszközök állnak rendelkezésre, és értékesíti őket,
 - kezeli és képviseli a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont,
 - a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon tekintetében gyakorolja a megtámadás jogát,
 - felosztja a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyomból származó bevételt.

Amennyiben a csődeljárás vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személyt érint (adósságrendezési eljárás), a csődgondnok kijelölése kivételes. Amennyiben a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság nem jelöl ki csődgondnokot, a fizetéseképtelenségi törvényben a csődgondnok feladatkörébe tartozó ügyeket magának a bíróságnak kell kezelnie.

Adósságátalakítási eljárás a vagyon feletti rendelkezési jogát elvesztő adós esetén

- Az adós
 - kezdeményezi a reorganizációs eljárás megindítását és a szerkezetátalakítási terv elfogadását,
 - a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor elveszíti a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonba tartozó eszközök feletti rendelkezési jogát,
 - részt vehet a hitelezők gyűlésén és a hitelezői választmány ülésein.
- A csődgondnok
 - felel a fizetéseképtelenségi eljárás gyakorlati lebonyolításáért,
 - felülvizsgálja az adós pénzügyi helyzetét,
 - folytatja a vállalkozás működtetését, ha azt az eljárás megindításakor nem szüntették be, és ha annak folytatása nem okoz hátrányt a hitelezők számára,
 - megvizsgálja a bejelentett követeléseket,
 - megvizsgálja, hogy a szerkezetátalakítási terv a hitelezők érdekeit szolgálja-e, és hogy az várhatóan végrehajtható-e,
 - kezeli és képviseli a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont,
 - a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon tekintetében gyakorolja a megtámadás jogát.

Adósságátalakítási eljárás a vagyon feletti rendelkezési jogát megtartó adós esetén

- Az adós
 - kezdeményezi az adós vagyon feletti rendelkezési jogát fenntartó reorganizációs eljárás megindítását, valamint a szerkezetátalakítási terv elfogadását, és a kérelemmel együtt előterjeszti a vagyon feletti rendelkezés jogát megőrző adósra vonatkozóan szükséges dokumentumokat is,
 - (korlátozottan) megőrzi a rendelkezési jogát, és főszabály szerint továbbra is maga kezeli az eszközeit,
 - a reorganizációs gondnok és a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság felügyelete alatt áll.
- A reorganizációs gondnok
 - felügyeli az adóst és az adós gazdálkodását,

- a rendes üzletmenet körén kívül eső jogcselekményekre engedélyt ad, vagy megtagadja azok engedélyezését,
- ellátja az adós képviselét minden olyan ügyben, amelyben az adósnak nincs rendelkezési joga,
- megállapítja, hogy az adós milyen pénzügyi helyzetben van,
- megvizsgálja, hogy a szerkezetátalakítási terv végrehajtható-e, és hogy fennáll-e a rendelkezési jog megvonását indokoló valamilyen körülmény,
- megvizsgálja a bejelentett követeléseket,
- a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon tekintetében gyakorolja a megtámadás jogát.

A fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság feladata, hogy felügyelje a felszámoló (Insolvenzverwalter) tevékenységét. A felszámoló részére írásbeli vagy szóbeli utasításokat adhat, jelentést és indoklást kérhet, betekinthez a könyvelésbe és más dokumentumokba, valamint lefolytathatja a szükséges vizsgálatokat. A bíróság azt is elrendelheti, hogy a felszámoló az egyes ügyekben a hitelezői választmánytól kérjen útbaigazítást. A felszámoló bizonyos ügyletekről azok megkötését megelőzően köteles értesíteni a bíróságot (az IO 116. §-a); más ügyletek a hitelezői választmány és a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság jóváhagyását igénylik (az IO 117. §-a).

A felszámoló kijelölése és díjazása:

A felszámolót a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság hivatalból jelöli ki a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor. A felszámolónak tiszteletre méltónak, megbízhatónak és az üzletben jártasnak kell lennie, valamint ismernie kell a fizetéseképtelenség rendszerét (az IO 80. §-ának (2) bekezdése). A vállalkozásokat érintő fizetéseképtelenségi eljárásokban a kereskedelmi jog és az üzletvitel kellő ismerete szükséges (az IO 80. §-ának (3) bekezdése). A felszámolás lefolytatásában érdekelt személyek nyilvántartásba vetethetik magukat a felszámolók névjegyzékében. A névjegyzék a www.justiz.gv.at internetes oldalon érhető el, és arra szolgál, hogy a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróságok számára megkönnyítse a megfelelő felszámoló kiválasztását.

A felszámoló nem lehet az adós közeli hozzátartozója (az IO 32. §-a) vagy versenytársa és függetlennek kell lennie az adóstól, valamint a hitelezőktől is (az IO 80b. §-ának (1) bekezdése).

Felszámolóként jogi személy is kijelölhető. A felszámolóként kijelölt jogi személynek tájékoztatnia kell a bíróságot a felszámolás keretében őt képviselő természetes személy nevről (az IO 80. §-ának (5) bekezdése).

A felszámoló jogosult a készpénzes kiadásainak megtérítésére és munkájának díjazására, valamint hozzáadottérték-adóra (az IO 82. §-ának első mondata). A felszámoló díjazásának mértékét törvény szabályozza (az IO 82. §-a), és az a felszámoló által a vagyon értékesítése révén megszerzett bruttó bevételtől függ. Ez azonban csak azokra a bevételekre vonatkozik, amelyek beszedése a felszámoló feladatát képezte. A felszámoló minimum díjazása 3 000 euró. Szerkezetátalakítási vagy törlesztési terv elfogadásakor (az IO 82a. §-a), valamint alvagyon értékesítése (az IO 82d. §-a) esetén kiegészítő díjazás jár. A vállalkozás tevékenységének folytatásáért szintén külön díjazás jár (az IO 82. §-ának (3) bekezdése).

5 Milyen feltételek alapján lehet beszámításokat igényelni?

Az adós követeléseivel szemben főszabály szerint a fizetéseképtelenségi eljárásban is fennmarad a beszámítás lehetősége.

Ennek azonban az az előfeltétele, hogy a követelések az eljárás megindításakor beszámíthatók legyenek. Nincs lehetőség beszámításra, ha a fizetéseképtelenségi hitelező csak a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően vált a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon adósává, vagy ha csupán a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően szerezte az adóssal szemben fennálló követelését (az IO 20. §-a (1) bekezdésének első mondata). Kizárt továbbá a beszámítás, ha a harmadik személy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző hat hónapon belül szerezte meg az adóssal szembeni követelést, és annak megszerzésekor tudott vagy tudnia kellett volna a fizetéseképtelen helyzet fennállásáról (az IO 20. §-ának (1) és (2) bekezdése). Ilyen esetekben a csekély mértékű gondatlanság is káros lehet a harmadik fél részére.

A fizetéseképtelenségi eljárás során a feltételes követelések esetében is lehetőség van a beszámításra, függetlenül attól, hogy a fizetéseképtelenségi hitelező vagy az adós követelése a feltételes. Ha a fizetéseképtelenségi hitelező követelése feltételes, a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság biztosíték adásához kötheti a beszámítást (az IO 19. §-ának (2) bekezdése). A fizetéseképtelenségi eljárásban az sem zárja

ki a beszámítást, ha a fizetéseképtelenségi hitelező követelése nem pénzkövetelés (az IO 19. §-ának (2) bekezdése). Ez nem okoz nehézséget, mivel a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása esetén pénzköveteléssé alakítják át az ilyen követeléseket (az IO 14. §-ának (1) bekezdése).

A beszámítható követeléssel rendelkező fizetéseképtelenségi hitelezőknek nem kell bejelenteniük a követeléseiket a fizetéseképtelenségi eljárás során, ha az ellenkövetelés fedezi azokat (az IO 19. §-ának (1) bekezdése). A Legfelsőbb Bíróság (Oberster Gerichtshof – OGH) ugyanakkor megállapította, hogy ha a fizetéseképtelenségi hitelező a fizetéseképtelenségi eljárás során nem él a beszámításnak az IO 19. § (1) bekezdésében biztosított törvényi lehetőségével, a szerkezetátalakítási terv végleges elfogadását és a fizetéseképtelenségi eljárás lezárását követően főszabály szerint csak a szerkezetátalakítási tervben szereplő részesedési aránynak megfelelően jogosult a követelése beszámítására (RIS-Justiz RS0051601 [T4]).

6 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás azokra a hatályos szerződésekre, amelyekben az adós szerződő fél?

Kétoldalú szerződések

Amennyiben valamely kétoldalú szerződést az adós és a másik fél még nem vagy nem teljes körűen teljesített a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának időpontjában, a felszámoló az adós nevében (teljes egészében) teljesítheti a szerződést és követelheti a másik fél teljesítését, vagy elállhat a szerződéstől (az IO 21. §-ának (1) bekezdése). A vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós részvételével lefolytatott reorganizációs eljárásban az adósnak az IO 21. §-a szerinti nyilatkozatot kell tennie. Amennyiben az adós el kíván állni a szerződéstől, ehhez a reorganizációs gondnok jóváhagyására van szükség (az IO 171. §-ának (1) bekezdése). Amennyiben a szerződés előzetes teljesítésre kötelezi a másik felet, biztosíték adásáig megtagadhatja a teljesítést, kivéve ha a szerződés megkötésekor tudott az adós hátrányos pénzügyi helyzetéről (az IO 21. §-ának (3) bekezdése).

Bérletek

Bérlővel kapcsolatos fizetéseképtelenségi eljárás esetén a felszámoló a törvényben meghatározott vagy a felek által elfogadott rövidebb felmondási idővel megszüntetheti a bérleti szerződést (az IO 23. §-a).

Munkaszerződések

Amennyiben az adós munkáltató és a munkaviszony már létrejött, főszabály szerint a munkaviszonyt a munkavállaló szüntetheti meg rendkívüli felmondással, vagy a törvényben rögzített felmondási időtartam, a kollektív szerződésben elfogadott felmondási idő vagy a felek által elfogadott megfelelő rövidebb felmondási idő betartásával a felszámoló is megszüntetheti a megszüntetéssel kapcsolatos törvényi korlátozások figyelembevételével, a vállalkozás vagy a vállalkozás valamely részlegének megszüntetését elrendelő, jóváhagyó vagy megállapító határozat közzétételétől számított egy hónapon belül. A vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós részvételével zajló fizetéseképtelenségi eljárásra különös rendelkezések vonatkoznak.

A szerződések megszüntetésének tilalma

Amennyiben valamely szerződés megszüntetése veszélyeztetné az adós vállalkozásának folytatását, a másik fél kizárólag nyomós okból szüntetheti meg az adóssal kötött szerződést a fizetéseképtelenségi eljárás megindításától számított hat hónapon belül. Az adós gazdasági helyzetének romlása és a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt esedékessé vált követelések adós általi teljesítésének elmaradása nem minősül nyomós oknak (az IO 25a. §-ának (1) bekezdése). A korlátozások nem érvényesülnek, ha a szerződés megszüntetése alapvető fontosságú a szerződő fél súlyos személyes vagy gazdasági nehézségének elkerüléséhez, a hitel folyósítására való jogosultság, valamint munkaszerződések esetén (az IO 25a. §-ának (2) bekezdése).

Érvénytelen megállapodások

Az IO 25b. §-ának (2) bekezdése szerint fizetéseképtelenségi eljárás megindítása esetén tilos a szerződés visszaható hatályú vagy jövőre nézve történő megszüntetését kiváltó szerződéses rendelkezés. Ez főszabály szerint valamennyi szerződésre vonatkozik (néhány kivétel vonatkozik a banktörvényben vagy a tőzsdéről szóló

törvényben [Börsegesetz] meghatározott szerződésekre).

7 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás az egyes hitelezők által indított eljárásokra (a folyamatban lévő peres eljárások kivételével)?

A fizetéseképtelenségi eljárás megindításától kezdve a fizetéseképtelenségi hitelezők önállóan vagy a fizetéseképtelenségi eljárásban kívüli bírósági eljárás keretében nem érvényesíthetik a követeléseiket az adóssal szemben (eljárási tilalom, az IO 6. §-ának (1) bekezdése). A fizetéseképtelenséggel érintett követelések tárgyában fizetési meghagyás sem bocsátható ki. Az adós kizárólag a vagyon feletti rendelkezési jogát megőrző adós részvételével zajló reorganizációs eljárásban jogosult továbbra is perbe bocsátkozni és részt venni a rendelkezési jogot érintő más eljárásokban (az IO 173. §-a). Amennyiben az IO 6. §-ának (1) bekezdésébe ütköző módon a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően az adós eljárást indít vagy vele szemben más személy terjeszt elő keresetet, az ilyen keresetet el kell utasítani.

Ezenkívül a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően nem szerezhető zálogjog vagy kielégítési jog a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelés kifizetésének a kikényszerítése érdekében (végrehajtási tilalom, az IO 10. §-ának (1) bekezdése). Az elkülönítés és már a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt külön egyezség vállalására vonatkozó jogosultság nem tartozik az általános végrehajtási tilalom körébe; a végrehajtás ezért folytatható a fizetéseképtelenségi eljárásban is.

Az eljárási és a végrehajtási tilalmat a bíróság köteles hivatalból figyelembe venni, és azokat valamennyi fizetéseképtelenségi hitelező tekintetében alkalmazni kell.

8 Milyen hatást gyakorol a fizetéseképtelenségi eljárás a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának pillanatában folyamatban lévő peres eljárások lefolytatására?

A fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor a törvény erejénél fogva fel kell függeszteni az adott vagyon tekintetében már folyamatban levő pereket (az IO 7. §-ának (1) bekezdése). Az eljárást a bíróság hivatalból függeszti fel.

A fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelésekre vonatkozó eljárások semmi esetre sem folytathatók a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyalást megelőzően (az IO 7. §-ának (3) bekezdése). Ha a felszámoló vagy valamely erre jogosult hitelező a követelések ellenőrzése céljából tartott tárgyaláson vitatja a követelést, a felfüggesztett eljárás a követelések ellenőrzésére irányuló eljárásként folytatható (az IO 113. §-a).

Azok az eljárások, amelyek olyan követelésekre vonatkoznak, amelyeket a fizetéseképtelenségi eljárás során nem kell bejelenteni, azonnal folytathatók.

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtt indított végrehajtási eljárásokat (Exekutionsverfahren) főszabály szerint nem kell felfüggeszteni. A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtti 60 napos időszakban a kiegyenlítés kikényszerítése céljából megszerzett zálogjogok és kielégítéshez való jogok törvény erejénél fogva megszűnnek, kivéve ha közjogi követelések javára jöttek létre (az IO 12. §-ának (1) bekezdése). E jogok megszűnése esetén az értékesítésre irányuló végrehajtási eljárást a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság vagy a felszámoló kérésére fel kell függeszteni (az IO 12. §-ának (2) bekezdése).

9 Mik a hitelezők fizetéseképtelenségi eljárásban való részvételének fő jellemzői?

A hitelezők gyűlése

A hitelezők gyűlése a fizetéseképtelenségi hitelezők általános szerve, amelynek célja, hogy lehetővé tegye a fizetéseképtelenségi hitelezők eljárásban való részvételét. A fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság feladata a hitelezők gyűlésének összehívása és levezetése (az IO 91. §-ának (1) bekezdése). A hitelezők gyűlését első alkalommal a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor, törvényi előírás alapján hívják össze. A további gyűléseket a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság saját belátása szerint hívja össze. A hitelezők gyűlésének

összehívására különösen akkor kerül sor, ha azt a felszámoló, a hitelezői választmány vagy a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések körülbelül egynegyedét képviselő követelésekkel rendelkező, legalább két hitelező kéri a napirendi pontok megjelölése mellett.

A hitelezők gyűlése bizonyos petíciós jogokkal rendelkezik (például hitelezői választmány kijelölésére vagy a felszámoló leváltására). A hitelezők gyűlésének feladata a szerkezetátalakítási terv elfogadásáról történő szavazás is.

A hitelezők gyűlésének határozataihoz és kérelmeihez főszabály szerint a szavazatok abszolút többsége szükséges, amelyet a követelések összege alapján kell megállapítani (az IO 92. §-ának (1) bekezdése).

Hitelezői választmány

A fizetéseképtelenségi eljárásban nem szükségszerűen, hanem csak akkor kerül sor hitelezői választmány kijelölésére, ha ez a vállalkozás jellegére vagy rendkívüli méretére tekintettel ajánlatosnak tűnik. Mindig létre kell hozni hitelezői választmányt, ha folyamatban van a vállalkozás vagy egy részének értékesítése vagy bérbeadása (az IO 117. §-a (1) bekezdésének 1. pontja). A hitelezői választmány felügyeli és segíti a felszámoló tevékenységét (az IO 89. §-ának (1) bekezdése). A felszámolónak a lényeges megállapodásokat érintően egyeztetnie kell a hitelezői választmánnyal (az IO 114. §-ának (1) bekezdése). Egyes jelentős ügyletek (például az üzlet értékesítése) érvényességének előfeltétele a hitelezői választmány hozzájárulása.

A hitelezői választmány legkevesebb három és legfeljebb hét tagból áll. A választmány tagjait a bíróság hivatalból vagy kérelemre jelöli ki. A választmány tagjának a hitelezőkön kívül más természetes vagy jogi személy is kijelölhető.

Hitelezővédelmi egyesületek

A gyakorlatban a fizetéseképtelenségi hitelezők érdekeit sok esetben hitelezővédelmi egyesületek (Gläubigerschutzverbände) képviselik. Ezek az egyesületek bejelentik a követeléseket, részt vesznek gyűléseken, és az általuk képviselt fizetéseképtelenségi hitelezők szavazati jogait gyakorolják a szerkezetátalakítási terv elfogadása esetén. A hitelezővédelmi egyesületek nyomon követik a felszámoló által teljesített kifizetéseket is.

10 Mi módon használhatja vagy értékesítheti a fizetéseképtelenségi szakértő a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező vagyontárgyakat?

A csődgondnok főszabály szerint bíróságon kívül, elsősorban a nyílt piacon értékesíti a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező vagyontárgyakat. A végrehajtási törvény (Exekutionsordnung) szerinti bírósági árverésre csak kivételes esetekben kerül sor, ha azt a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság a csődgondnok kérelmét követően elrendeli.

A fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság jóváhagyásával a hitelezői választmány úgy dönthet, hogy az adós szabad rendelkezésére bocsátja a csekély értékű vagyontárgyakat, és elengedi azokat a követeléseket, amelyek végrehajtása valószínűsíthetően nem lesz kellően sikeres.

11 Mely követelések terjeszthetők elő az adósnak a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonával szemben és miként kezelendők a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően keletkező követelések?

Fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések

A fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések (Insolvenzforderungen) olyan hitelezők követelései, akik a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor az adóssal szemben pénzköveteléssel rendelkeztek (az IO 51. §-a). Ugyanakkor a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása óta a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések esedékessé vált kamata, a fizetéseképtelenségi eljárásban történő részvétel költségei, a bármilyen bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott bírságok, valamint az ajándékozással kapcsolatos követelések, és

elhunyt személy hagyatékát érintő fizetéseképtelenségi eljárás esetén a hagyatéki követelések nem minősülnek fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követeléseknek (az IO 58. §-a).

Főszabály szerint az egyenlő bánásmód alapelve vonatkozik a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelésekre. Sem a hatóságok, sem a munkavállalók nem élveznek elsőbbséget a fizetéseképtelenségi eljárásokban.

A tag saját tőke helyébe lépő tagi kölcsön visszafizetésével kapcsolatos követelései azonban alárendelt követelések.

Amennyiben valamely hitelező kielégítést követel a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból, a fizetéseképtelenségi eljárásban akkor is be kell jelentenie követelését, ha a bírósági eljárás már folyamatban van vagy ebben a tekintetben a bíróság már meg is hozta az ítéletet.

A csődvagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követelések

A fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni, tartozások alapján felmerült követelések (Massenforderungen) a törvényben kifejezetten felsorolt olyan követelések, amelyek a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően keletkeznek. A vagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követeléseket a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonból elsőbbségi alapon, vagyis a fizetéseképtelenségi hitelezők követeléseit megelőzően kell kielégíteni (az IO 47. §-ának (1) bekezdése). A legfontosabb ilyen követelések a következők (az IO 46. §-ának (1) bekezdése):

- a fizetéseképtelenségi eljárás költségei,
- a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon megőrzésével, kezelésével és hasznosításával kapcsolatos kiadások,
- a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonhoz kapcsolódó összes közteher, amennyiben a közteher a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően felmerülő körülmények eredménye,
- a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követő időszakokra vonatkozó rendszeres jövedelmekre irányuló munkavállalói követelések,
- a felszámoló által megkötött kétoldalú szerződések teljesítéséből eredő követelések,
- a felszámoló jogcselekményeiből eredő követelések,
- a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyon javára történő jogalap nélküli gazdagodásból eredő követelések,
- a munkaviszony megszüntetéséből eredő követelések, ha az adott munkaviszony a fizetéseképtelenségi eljárás alatt jött létre.

A fizetéseképtelenségi eljárásban nem kell bejelenteni a csődvagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követeléseket. Amennyiben a felszámoló azok esedékessé válásakor megtagadja az ilyen követelések kielégítését, az érintett hitelező bíróság előtt érvényesítheti követelését.

12 Mik a követelések előterjesztésének, igazolásának és elfogadásának szabályai?

A *fizetéseképtelenségi* eljárásban érintett követeléseket írásban kell benyújtani a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bírósághoz. A bejelentést a nemzeti pénznemben (euróban) kell megtenni; az esetleges átváltásra a fizetéseképtelenségi eljárás megindításának napján kerül sor. A követelés bejelentésekor meg kell jelölni annak összegét és a követelés alapját képező tényállást, valamint az állítólagos követelés létezésének igazolására rendelkezésre álló bizonyítékokat.

A hitelezőnek arról is nyilatkoznia kell, hogy a követeléshez kapcsolódik-e tulajdonjog-fenntartás, és ha igen, mely vagyontárgyak vonatkozásában, valamint, hogy kér-e beszámítást, és amennyiben igen, meg kell jelölnie a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor fennálló kölcsönös követelések összegét. A hitelezőnek meg kell adnia az e-mail-címét és bankszámla-adatait.

A követeléseket a következő címen található formanyomtatványon kell benyújtani: www.justiz.gv.at. Ha a hitelező e formanyomtatvány használata nélkül nyújt be követelést, a követelésnek tartalmaznia kell a formanyomtatványban felsorolt információkat.

Ez az uniós fizetésképtelenségi rendelet a külföldi hitelezők által benyújtott követelésekre alkalmazandó. Formanyomtatvány a végrehajtási rendeletben található; Ha a hitelező e formanyomtatvány használata nélkül nyújtja be követelést, annak tartalmaznia kell a fizetésképtelenségi rendeletben felsorolt információkat.

A fizetésképtelenségi eljárásban érintett követeléseket az erre rendelkezésre álló határidőben kell bejelenteni, amely határidőt a fizetésképtelenségi eljárás megindításáról szóló hirdetmény jelöli meg. Amennyiben a hitelező késve jelenti be követelését, előfordulhat, hogy meg kell fizetnie a követelések ellenőrzése céljából tartott külön tárgyalás költségeit. A végső elszámolás ellenőrzése céljából tartott tárgyalást megelőző 14 napon belül bejelentett követelések figyelembevételére nem kerül sor (az IO 107.§-a (1) bekezdésének utolsó mondata).

Amennyiben a felszámoló elfogadja és egyik fizetésképtelenségi hitelező sem vitatja a bejelentett követelést, a követelés elfogadottnak tekintendő. Ez különösen azt jelenti, hogy a felosztás során figyelembe kell venni a fizetésképtelenségi hitelezőt.

Amennyiben a felszámoló vagy bármelyik fizetésképtelenségi hitelező vitatja a bejelentett követelést, a követelés polgári bírósági eljárásban igazolható. Ilyen esetben a polgári eljárás eredményétől függ, hogy a követelést elfogadottnak kell-e tekinteni a fizetésképtelenségi eljárásban.

13 Mik a vagyon értékesítéséből származó bevétel elosztásának szabályai? Miként rangsorolják a követeléseket és a hitelezők jogait?

A bevételek felosztását az IO 128–138. §-a szabályozza.

A csődvagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követeléseket elsőbbséggel kell kielégíteni, amelyet a fizetésképtelenségi eljárásban érintett követelések követnek.

A fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni, tartozások alapján felmerült követeléssel rendelkező hitelezőket az eljárás állására való tekintet nélkül azonnal ki kell elégíteni, ha a követeléseik megállapításra kerültek, és esedékessé váltak. Amennyiben a csődvagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követelések teljes körűen nem elégíthetők ki a rendelkezésre álló forrásokból, azokat a következő rangsornak megfelelően kell kiegyenlíteni (az IO 47. §-a):

- a felszámoló által megelőlegezett készpénzes kiadások,
- az eljárás egyéb költségei,
- valamely harmadik fél által megelőlegezett költség, ha az szükséges volt az eljárás költségeinek fedezéséhez,
- munkavállalói követelések, ha azok nem a munkabérek fizetésképtelenség esetén történő biztosításáról szóló törvény (Insolvenz-Entgeltsicherungsgesetz) alapján biztosított követelések,
- a munkaviszony megszüntetéséből eredő munkavállalói követelések, ha azok nem a munkabérek fizetésképtelenség esetén történő biztosításáról szóló törvény alapján biztosított követelések,
- a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni, tartozások alapján felmerült egyéb követelések.

Az e követelések teljes körű kielégítését követően fennmaradó összeget a fizetésképtelenségi hitelezők között kell felosztani. A fizetésképtelenségi hitelezők kielégítése kizárólag a követelések ellenőrzése céljából tartott általános tárgyalást követően kezdődhet meg. Főszabály szerint a hitelezői választmánnyal történt egyeztetést követően, a felosztási terv fizetésképtelenségi ügyben eljáró bíróság általi jóváhagyása alapján kell a felszámolónak felosztani a vagyont.

A biztosítékkal rendelkező hitelezők elsőbbséget élveznek a fizetésképtelenségi hitelezőkkel és a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni, tartozások alapján felmerült követelésekkel rendelkező hitelezőkkel szemben, amennyiben követeléseikre biztosíték (például zálogjog) vonatkozik. Az értékesítés bevételéből származó bármely többlet a fizetésképtelenségi eljárás alá vont közös vagyon részét képezi (az IO 48. §-ának (1) és (2) bekezdése).

14 Mik a fizetésképtelenségi eljárás – különösen egyezség által történő –

befejezésének feltételei és joghatásai?

Szerkezetátalakítási terv

A szerkezetátalakítási terv (Sanierungsplan) a fizetéseképtelenségi eljárás során az adós és a fizetéseképtelenségi hitelezők által a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések csökkentése és kifizetésének szüneteltetése tárgyában kötött megállapodás, amely az adósságrendezést szolgálja. A szerkezetátalakítási tervet a hitelezők többségének jóvá kell hagynia és a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróságnak meg kell erősítenie. Ha a fizetéseképtelenségi eljárásban a hitelezők többsége elfogadja és a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság is megerősíti az adós által javasolt szerkezetátalakítási tervet, az adós szabadul azon kötelezettségei alól, amelyek meghaladják a szerkezetátalakítási tervben rögzítetteket.

Főszabály szerint az adós bármely fizetéseképtelenségi eljárásban érvényesíthet szerkezetátalakítási tervet, vagyis nemcsak reorganizációs eljárás, hanem akár csődeljárás során is (a csődeljárás elsődleges célja nem a vagyon értékesítése és felszámolása, hanem először ilyenkor is meg kell vizsgálni a szerkezetátalakítási terv elfogadásának a lehetőségét).

A szerkezetátalakítási tervben az adós olyan ajánlatot tesz a fizetéseképtelenségi hitelezők részére, hogy két éven belül megfizeti a fizetéseképtelenségi eljárásban érintett követelések legalább 20 %-át. Vállalkozási tevékenységet nem végző természetes személyek esetén a fizetési határidő akár öt év is lehet. A szerkezetátalakítási terv nem érinti az elkülönülő jogosultságokat vagy a külön egyezséget kötött hitelezőket. A csődvagyonnal szemben felmerült adósságokra vonatkozó követelésekkel rendelkező hitelezőket teljes mértékben ki kell elégíteni, és a fizetéseképtelenségi hitelezőknek főszabály szerint egyenlő bánásmódban kell részesülniük.

A fizetéseképtelenségi eljárás elnevezése reorganizációs eljárás, ha az eljárás megindításakor már rendelkezésre áll szerkezetátalakítási terv.

Adósságrendezési eljárás

A szerkezetátalakítási terv nem csak a vállalkozások és a jogi személyek, hanem a vállalkozási tevékenységet nem folytató természetes személyek számára is elérhető. Amennyiben az adósságrendezési eljárásban szerkezetátalakítási tervet fogadnak el, az adós vagyontárgyait értékesítik. A további adósságengedélyezési lehetőségek közé tartozik a kifizetési terv (Zahlungsplan), valamint ennek hiányában a forráselvonó eljárás (Abschöpfungsverfahren). A kifizetési terv a szerkezetátalakítási terv speciális formája. A fő különbség a meghatározott minimális felosztási mérték hiányához kapcsolódik.

Ha a hitelezők nem hagyják jóvá a kifizetési tervet, a bíróság határozatot hoz az adós által a forráselvonó eljárás alkalmazása iránt benyújtott kérelemről a visszafizetési tervvel, vagy a fennmaradó adósság elengedése iránti forráselvonó tervvel együtt, amely a fennmaradó adósságok elengedését eredményezi. A visszafizetési tervre szigorúbb feltételek vonatkoznak, mint a forráselvonó tervre: ez azt jelenti, hogy a tartozáselengedésre további korlátok vonatkoznak. Egyik esetben sem szükséges a hitelezők jóváhagyása. Először a jövedelem levonható részét kell beszámítani. Az adósnak a visszafizetési terv esetén három évig, és helyreállítási terv esetén öt évig tartó időszakra a vagyonkezelő részére megfelelő (jövedelemre vonatkozó) követeléseket kell engedélyeznie. Az engedélyezési okirat lejártát követően a bíróság lezárja a még folyamatban lévő forráselvonó eljárást, és ezzel egyidejűleg közli, hogy az adós mentesül a fizetéseképtelenségi hitelezőkkel szemben még fennálló tartozásai alól (a fennmaradó tartozások elengedése, Restschuldbefreiung).

A csoportos bírósági végrehajtás (Gesamtvollstreckung) az adósságrendezési eljárás egyik típusa, amelyet valamely hitelező kérelmére indítanak meg. Az eljárást be kell fejezni, ha az adós szerkezetátalakítási vagy kifizetési terv jóváhagyását, illetve forráselvonó eljárás megindítását kéri.

A fizetéseképtelenségi eljárás megszüntetése

Amennyiben a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság megerősíti a szerkezetátalakítási tervet (vagy kifizetési tervet), a fizetéseképtelenségi eljárás a terv bírósági megerősítését tartalmazó határozat jogerőre emelkedésével megszűnik. A fizetéseképtelenségi eljárás akkor is automatikusan lezárul, ha jogerősen megkezdődött a forráselvonó eljárás.

Szerkezetátalakítási vagy kifizetési terv elfogadása hiányában a fizetéseképtelenségi eljárást a fizetéseképtelenségi ügyben eljáró bíróság megszünteti, amint bizonyíték áll rendelkezésére a végleges vagyonfelosztás befejeződéséről.

A fizetéseképtelenségi eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha azt az eljárás megindítását követően felmerülő követeléssel rendelkező összes hitelező jóváhagyja vagy ha a fizetéseképtelenségi eljárás során bebizonyosodik, hogy a vagyon nem elegendő a fizetéseképtelenségi eljárás költségeinek fedezésére.

A fizetéseképtelenségi eljárás megszüntetéséről szóló határozatot a fizetéseképtelenségi eljárások adatbázisában (Insolvenzdatei) teszik közzé.

A fizetéseképtelenségi eljárások jogerős lezárásának eredményeként az adós visszaszerzi a vagyona feletti teljes rendelkezési jogát (kivéve, ha forráselvonó eljárás indult); egyúttal megszűnik a felszámoló megbízatása. Ezenkívül az adós ismét korlátozás nélkül pert indíthat, és perelhetővé válik. A folyamatban levő eljárásokban a törvény erejénél fogva az adós lép a fizetéseképtelenségi eljárás tárgyát képező vagyon helyébe. Egyes ágazatokban az adós csak adminisztratív jellegű (például a kereskedelmi tevékenységről szóló törvény (Gewerbeordnung) szerinti) vagy szakmai jellegű (például az ügyvédekről szóló törvény (Rechtsanwaltsordnung) szerinti) korlátozások mellett folytathatja a vállalkozást. Büntetőjogi szankciót vonhat maga után különösen a hitelezők szándékos megkárosítása.

15 Melyek a hitelezőket a fizetéseképtelenségi eljárás befejezése után megillető jogok?

Amennyiben a fizetéseképtelenségi eljárás nem (szerkezetátalakítási tervből, kifizetési tervből vagy a forráselvonó eljárást követően a fennmaradó tartozás elengedéséből következő) tartozáselengedéssel ér véget, a fizetéseképtelenségi hitelezők a fizetéseképtelenségi eljárás jogerős befejezését követően további követeléseket támaszthatnak, azaz a fizetéseképtelenségi eljárás keretében nem teljesített fennmaradó követeléseiket a korábbi fizetéseképtelen adóssal szemben előterjesztett kereset vagy az ellene indított végrehajtási eljárás útján érvényesíthetik.

Ezzel szemben a fizetéseképtelenségi eljárások azon változatai, amelyekben sor kerül a fennmaradó tartozások elengedésére, azzal a következménnyel járnak, hogy a felosztott összeget meghaladóan fennmaradó követelés természetes kötelemmé (Naturalobligation), azaz felelősséggel nem párosuló tartozássá alakul át, amely teljesíthető, de végrehajtás útján nem érvényesíthető.

16 Ki viseli a fizetéseképtelenségi eljárás során felmerült költségeket és kiadásokat?

A fizetéseképtelenségi eljárás költségei a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont terhelik.

Ha a vagyon nem fedezi a költségeket, a fizetéseképtelenségi eljárást ennek ellenére meg kell indítani, amennyiben a kérelmet előterjesztő hitelező megelőlegezi az eljárás költségeit (kivéve az IO 183a. §-ában foglalt esetet). A hitelezőnek a megelőlegezett összeg megtérítésére irányuló követelése elsőbbséget élvez a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyonnal szembeni, tartozások alapján felmerült egyéb követelésekkel szemben (az IO 46. §-ának 1. pontja).

17 Mik a hitelezők összességének hátrányt okozó jogügyletek semmisségére, megtámadhatóságára és végrehajthatatlanságára vonatkozó szabályok?

Az adós fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtti jogcselekményei

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtti bizonyos, a hitelezők érdekeit sértő jogcselekmények megtámadhatók (az IO 27. és azt követő §-a). Az adós vagyonát érintő tevőleges jogcselekmények és mulasztások is megtámadhatók. A sikeres megtámadás előfeltétele, hogy a megtámadott ügylet joghatása hátrányos legyen a fizetéseképtelenségi hitelezőkre nézve. Erről van szó akkor, ha például a vagyon csökkentése

vagy a kötelezettségek növelése révén a jogcselekmény meghiúsította a többi hitelező számára a kielégítést. A sikeres megtámadás további feltétele, hogy a megtámadás eredményeként javuljanak a hitelezők követeléseinek kielégítésével kapcsolatos kilátások. Ezen általános feltételek mellett teljesülnie kell a jogcselekmény megtámadására okot adó, alábbiakkal jellemezhető helyzetek valamelyikének:

- A hitelezőknek szándékosan okozott hátrány miatti megtámadhatóság (az IO 28. §-ának 1–3. pontja)

Ha az adós azzal a szándékkal járt el, hogy hátrányos helyzetbe hozza a hitelezőket, és erről a harmadik fél tudott, a megtámadhatóság joga a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző tíz év vonatkozásában áll fenn (az IO 28. §-ának 1. pontja). Amennyiben a harmadik személy pusztán gondatlanságból nem tudott a hitelezőknek való hátrány okozása szándékáról, a megtámadás joga a fizetéseképtelenségi eljárás megkezdését megelőző két éves időszakra korlátozódik.

- A vagyon elherdálása miatti megtámadhatóság (az IO 28. §-ának 4. pontja)

A fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző évben megkötött vételi, csere- és szállítási szerződések megtámadhatók, amennyiben a hitelezők sérelmére a vagyon család módján történő elidegenítését eredményezték, és a másik fél erről tudott vagy tudnia kellett.

- Az ingyenes elidegenítés miatti megtámadhatóság (az IO 29. §-a)

Az adós által a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása előtti két évben vállalt ingyenes elidegenítések megtámadhatók.

- A kedvezményes elbánás miatti megtámadhatóság (az IO 30. §-a)

Ez a körülmény bizonyos olyan jogcselekmények megtámadására ad lehetőséget, amelyek révén az egyik hitelező a többi hitelezőhöz képest kedvezményes bánásmódról egyezett meg az adóssal. A megtámadhatóság feltétele, hogy erre a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző évben kerüljön sor. Mindazonáltal ennek feltétele, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző 60 napon belül már fennáll a fizetéseképtelenség vagy a túlzott eladósodottság, vagy már kezdeményezték a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását vagy már sor került az aktusra. Ha a hitelező a vonatkozó jogviszony feltételei alapján nem volt jogosult a kielégítés vagy a biztosíték követelésére, vagy nem volt jogosult annak az adott formában, vagy adott időpontban történő követelésére (inkongruente Deckung), akkor nem állnak fenn további, a szándékra vagy a tudomásra vonatkozó feltételek. Ha a másik fél jogosult volt arra, hogy a kielégítést vagy a biztosítékot az adott formában, vagy időpontban követelje (kongruente Deckung), a cselekmény az IO 30. §-a alapján is megtámadható. Ebben az esetben feltétel, hogy az adós szándéka a preferenciális elbánásra irányult, és hogy a másik fél tudott vagy tudnia kellett volna a szándékról.

- Megtámadhatóság abban az esetben, ha a másik fél tudott a fizetéseképtelen helyzet fennállásáról (az IO 31. §-a)

Ez a körülmény bizonyos olyan jogcselekményekre vonatkozik, amelyekre a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőző hat hónapon belül és a fizetéseképtelenség (túlzott eladósodottság) bekövetkezését követően került sor, amennyiben a másik fél tudomással bírt vagy legalább tudomással kellett rendelkeznie a fizetéseképtelenségről, a túlzott eladósodottságról vagy az eljárás megindítására irányuló kérelemről. További előfeltétel, hogy a hitelező a jogcselekménnyel tegyen szert a szóban forgó biztosítékra vagy kielégítésre, vagy hogy a jogügylet közvetlenül sérelmet okozzon.

Megtámadásra kizárólag a felszámoló jogosult. Ezt megelőzően a felszámolónak be kell szereznie a hitelezői választmány nyilatkozatát (az IO 114. §-ának (1) bekezdése). A megtámadásra megtámadási kereset (Klage), kifogás (Einrede) (az IO 43. §-ának (1) bekezdése), illetve az értékesítésre irányuló végrehajtási eljárás során tiltakozás (Widerspruch) előterjesztésével vagy a megtámadott fél fizetéseképtelenségi eljárásában benyújtott kérelem útján kerülhet sor. Ha a követelés egyéb módon jár le, a bírósági keresetet a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követő egy éven belül kell benyújtani. Ez a határidő meghosszabbítható, amennyiben a fizetéseképtelenségi szakértő és az alperes ebben megegyezik; a meghosszabbítás egyszeri alkalommal történhet, legfeljebb három hónapra (az IO 43. §-ának (2) bekezdése).

Az adós fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követő jogcselekményei

Amennyiben az adós nem jogosult öngazgatásra, úgy az adós által a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását

követően tett és a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyont érintő jogcselekmények főszabály szerint a továbbiakban nem érvényesek a fizetéseképtelenségi hitelezőkkel szemben (az IO 3. §-ának (1) bekezdése). Ebben az esetben relatív érvénytelenségről van szó. Az adós a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását követően is vállalhat szerződésben kötelezettséget, azonban az e kötelezettségvállalásokból eredő követeléseket a fizetéseképtelenségi eljárás lezárását megelőzően nem lehet érvényesíteni a fizetéseképtelenségi hitelezők sérelmére. A felszámoló ugyanakkor az ilyen ügyleteket utólagos jóváhagyással hatályossá teheti.

■ Last update: 18/06/2025

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.